

DIDAKTIKA CIZOJAZYČNÉ LITERATURY VE VÝUCE CJ V KONTEXTU KURIKULÁRNÍ REFORMY V ČR A SOUDOBÝCH MEZINÁRODNÍCH TRENDŮ

L2 LITERATURE TEACHING IN THE EFL CLASSROOM IN THE CONTEXT OF CURRICULAR REFORM IN THE CZECH REPUBLIC AND CURRENT INTERNATIONAL TRENDS

Eva Skopečková

Abstrakt: Příspěvek představí některé výstupy akčního výzkumu realizovaného na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Cílem tohoto výzkumu bylo vytvoření a postupné ověřování modelu semináře Didaktika anglicky psané literatury studentů Učitelství pro SŠ a 2.stupeň ZŠ zaměřeného na ověřování nových metodických postupů pro práci s anglicky psanou literaturou ve výuce AJ. Seminář byl sestaven v souladu s novými kurikulárními dokumenty, specifickými aspekty didaktiky anglicky psané literatury, ale také v návaznosti na soudobé mezinárodní trendy v dané oblasti a výstupy některých evropských výzkumů.

Klíčová slova: akční výzkum, didaktika anglicky psané literatury, kurikulární reforma, specifická literatura, PISA, čtenářská gramotnost

Abstract: The paper presents some of the results of an action research project that was carried out at the Faculty of Education Charles University in Prague. The objective of this research is the creation and gradual improvement of a model seminar on L2 Literature Teaching in the EFL classroom for students of the MA programme English - Teacher training, lower and upper secondary schools. The seminar is aimed at the verification of new methods and approaches to L2 literature in the EFL classroom reflecting the intentions of the Framework Educational Programmes, the specific aspects of the didactics of L2 literature as well as the current trends in this field and particular research findings at both European and international level.

Key words: action research, the didactics of L2 literature (English literature), curricular reform, specificity of literature, PISA, reading literacy

1 ÚVODEM

V souladu s tzv. Lisabonskou strategií reagující mimo jiné na nové požadavky a potřeby společnosti v oblasti vzdělávání probíhá také v České republice, jakožto jedné z členských zemí EU, **reforma obsahu školního vzdělávání** (Národní program reforem ČR, s. 34). Tato **kurikulární reforma** se projeví – či již projevila - v podobě a pojetí celé vzdělávací soustavy České republiky a nevyhne se tak samozřejmě ani oblasti výuky cizích jazyků a přípravě učitelů cizích jazyků.

Cílem tohoto příspěvku je představit některé výstupy **akčního výzkumu** realizovaného na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze v akademickém roce 2008/2009, jehož cílem bylo vytvoření a postupné ověřování modelu semináře **Didaktika anglicky psané literatury** studentů Učitelství pro SŠ a 2.stupeň ZŠ zaměřeného na ověřování nových metodických postupů pro práci s cizojazyčnou – v tomto případě tedy anglicky psanou - literaturou ve výuce AJ. Seminář byl

sestaven v souladu s novými kurikulárními dokumenty, specifickými aspekty didaktiky anglicky psané literatury, ale také v návaznosti na soudobé mezinárodní trendy v dané oblasti a výstupy některých evropských výzkumů.

2 MODEL SEMINÁŘE DIDAKTIKA ANGLICKY PSANÉ LITERATURY

2.1 RVP

Jedním ze zásadních východisek pro tvorbu tohoto semináře byly výše zmíněné nové **kurikulární dokumenty**. S ohledem na zaměření vlastního semináře na používání cizojazyčné literatury ve výuce CJ byly zohledněny především Rámcové vzdělávací programy pro gymnázia (RVP G). Mezi výstupy kurikulární reformy patří také nový dvoustupňový model kurikula založený na participaci škol při tvorbě kurikulárních dokumentů, který má posilovat autonomii a odpovědnost škol za kvalitu vzdělání. V souladu s tímto záměrem vznikají na státní úrovni rámcové vzdělávací programy (RVP) stanovující závazný rámec vzdělávání a standardní vzdělávací obsah pro předškolní, základní a střední vzdělávání. Na druhé úrovni pak školy samy připravují školní vzdělávací programy (ŠVP), které mají školám umožnit, aby se spolupodílely na vzdělávání ve fázi realizační i projektové.

Celkově lze říci, že postavení cizích jazyků je v těchto nových kurikulárních dokumentech velmi významné. Současná vzdělávací politika ČR v souladu s EU vidí znalost CJ jako klíčovou. To se samozřejmě také odráží v příslušné vzdělávací oblasti rámcových vzdělávacích programů, do které výuka CJ spadá.

S ohledem na zaměření celého výzkumu sledujícího problematiku používání cizojazyčné literatury ve výuce cizích jazyků byla zohledněna zejména situace vzdělávání na gymnáziích, kde je výuka CJ na úrovni pokročilejší a cizojazyčná literatura je zde - ve srovnání se základním vzděláváním - zastoupena v podstatně větší míře. V rámci vzdělávacího obsahu oboru CJ se, jak v Rámcovém vzdělávacím programu pro gymnázia (RVP G) – pro vyšší stupně víceletých gymnázií a čtyřletá gymnázia - tak také v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání (RVP ZV) – pro nižší stupně víceletých gymnázií - cizojazyčná – tedy „jinozárodní“ – literatura objevuje ve formě očekávaných výstupů i ve formě učiva jako zcela samozřejmá součást výuky CJ.

Potřeba vytvořit a postupně ověřovat model semináře **Didaktika anglicky psané literatury** studentů Učitelství pro SŠ a 2.stupeň ZŠ zaměřeného na ověřování nových metodických postupů pro práci s cizojazyčnou – konkrétně tedy anglicky psanou - literaturou ve výuce AJ vyplynul mimo jiné ze **srovnání** tohoto důrazu na znalost CJ se současným zapojením cizojazyčné literatury ve výuce CJ s **přípravou budoucích SŠ/G učitelů CJ**. V současné době tvoří dominantní složku v přípravě učitelů CJ komunikativní kompetence. Jednou z hlavních funkcí jazyka je funkce komunikativní a z ní také vyplývá komunikativní cíl při vyučování CJ. Cizojazyčná – tedy „jinozárodní“ - literatura se tak v současné době objevuje v přípravě učitelů buďto jako samostatný nedidaktický předmět tvořící součást kompletního oborového vzdělávání učitelů, anebo jsou literární texty používány v didaktických seminářích pouze jako jeden z prostředků pro nácvik zejména receptivní řečové dovednosti a proto zde může docházet k určitému zjednodušení pohledu na literaturu jako takovou, tedy k pojmání literárního textu jako pouhého nástroje či holého textu zbaveného své estetické funkce, což je bezesporu nevhodný a zjednodušující přístup.

2.2 Specifické aspekty didaktiky cizojazyčné literatury

Dalším z východisek pro tvorbu modelu semináře jsou specifické aspekty didaktiky anglicky psané literatury. Hovoříme-li o umělecké literatuře, ať už v jakékoli podobě či formě, je potřeba si uvědomit, že zde pracujeme s pojmem, jehož samotné vymezení představuje určitý problém. Na jedné straně je literatura něčím zcela běžným, co nás každodenně provází a tvoří nedílnou součást našeho světa. Na druhou stranu, pokud bychom se pokusili tento fenomén definovat a položili si zcela prostou otázku, co to vlastně literatura je, narazili bychom na celou řadu úskalí tvořenou jednak množstvím a rozdílností úhlů pohledu různých disciplín a přístupů zabývajících se literaturou a jednak také naším vlastním přístupem k literatuře, jakožto zdroji určitého uspokojení i poznání.

Nejen z tohoto důvodu je proto potřeba zdůraznit, že vstupem na pole literatury opouštíme svět objektivně zjistitelných a definovatelných faktů. V literatuře je důraz kladen na to, „že důležité není ani tak poznání jako spíše **poznávání**, jeho **nekonečnost**, korespondující s nekonečnou pestrostí a mnohotvárností světa, jehož model literatura představuje“ (Nezkusil 2004, s. 79). Čtení literárního díla, neboli postupné odhalování jeho významů a nových spojitostí během **jedinečné „interakce mezi textem a čtenářem“** (Cook 1994, s. 256) lze přirovnat k nekonečnému, obtížně definovatelnému a zároveň vysoce kreativnímu procesu, který evokuje vždy **nové způsoby recepce a interpretace**, které se mění s ohledem na dobu ale také na konkrétního čtenáře. Následně disciplíny zabývající se oblastí literatury - didaktiku literatury a didaktiku „cizojazyčné“ literatury nevyjímaje - mají svá těžiště právě v této specifčnosti a mnohoznačnosti literatury a odlišují se tak do značné míry od ostatních naukových a exaktních disciplín.

Kromě výše zmíněných aspektů je zde v souvislosti s využitím cizojazyčné literatury ve výuce CJ potřeba zmínit ještě další hledisko, které je součástí této problematiky. Hovoříme-li o cizojazyčném literárním textu ve výuce CJ, je v centru naší pozornosti zejména jedna z řečových dovedností, tedy čtení. Porozumění čtenému textu v CJ a zejména rozdíl mezi čtením v L1 (mateřský jazyk) a L2 (CJ) jsou jedním ze stěžejních témat této oblasti.

2.3 PISA

Seminář také navazuje na soudobé mezinárodní trendy v oblasti čtení a čtenářské gramotnosti a výstupy některých mezinárodních výzkumů. Mimo jiné reflektuje výsledky mezinárodního srovnávacího výzkumu **PISA** (*Programme for International Student Assessment*) hodnotícího výsledky žáků v oblasti přírodovědné, matematické a také **čtenářské gramotnosti**. Tento projekt pořádaný Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) v oblasti rozvoje lidských zdrojů, vzdělávání a školství probíhá v České republice již od roku 2000. Projekt se vždy po třech letech - konkrétně v devítiletých cyklech rozdělených do tří fází - detailněji zaměřuje na jednu z oblastí gramotnosti. V roce 2000 byla hlavní testovanou oblastí čtenářská gramotnost. V roce 2009 bude čtenářská gramotnost znovu podrobněji zkoumána v rámci druhého devítiletého cyklu výzkumu PISA (viz Ústav pro informace a vzdělávání).

Pokud jde o testování znalostí a dovedností žáků v oblasti čtenářské gramotnosti, pracuje PISA s moderními postupy a samotnou čtenářskou gramotnost chápe spíše než jako pasivní schopnost porozumět textu či v něm vyhledat potřebnou informaci, jako aktivní dovednost „ porozumění a přemýšlení o textu“. (Přeloženo z *Assessing Scientific, Reading and Mathematical Literacy. A Framework for PISA 2006*, s. 46.) Doslova je pak čtenářská gramotnost definována jako:

„ (...) schopnost porozumět psanému textu, přemýšlet o něm a používat jej k dosažení vlastních cílů, k rozvoji vlastních vědomostí a potenciálu a k aktivní účasti ve společnosti.“ (Straková 2002, s. 10)

PISA tak zkoumá pět typů činností (dovedností), které mají vést k tomuto plnému porozumění textu: získávání informací (*retrieving information*), obecné porozumění (*forming a broad general understanding*), interpretace (*developing an interpretation*), posouzení obsahu textu (*reflecting on and evaluating the content of a text*) a posouzení formy textu (*reflecting on and evaluating the form of a text*). Tyto činnosti jsou zkoumány jak na souvislých textech (*continuous texts*), jako jsou například vyprávění, popis či polemika, tak také na textech nesouvislých (*non-continuous texts*), jako například grafy, tabulky či diagramy (Assessing Scientific, Reading and Mathematical Literacy. A Framework for PISA 2006, s. 46 - 49).

Výsledky českých žáků v oblasti čtenářské gramotnosti jsou bohužel dlouhodobě spíše podprůměrné. Ve srovnání s výsledky z oblasti přírodovědné a matematické gramotnosti dosahují čeští žáci ve čtení opakovaně horších výsledků. (A to jak v roce 2000, tak také v letech 2003 a 2006.) Zejména pokud jde o dovednost získávání informací z textu, jsou čeští žáci výrazně horší než jejich vrstevníci z ostatních zemí OECD. Například v roce 2000 byla Česká republika v této dílčí oblasti čtenářské gramotnosti až na 22. místě z 31 zúčastněných zemí (Straková 2002, s. 28). Zároveň tento výzkum potvrdil poznatek z předešlých výzkumů čtenářské gramotnosti, a to že čeští žáci dovedou lépe pracovat s nesouvislými texty než s texty souvislými (Straková 2002, s. 28). Také z těchto důvodů je potřeba čtení a čtenářské gramotnosti věnovat zvýšenou pozornost a snažit se rozvíjet tuto „pro život nezbytnou“ dovednost nejen v hodinách Českého jazyka a literatury, ale také ve výuce CJ.

Pokud jde o výzkum PISA či jakékoli jiné výsledky mezinárodních srovnávacích výzkumů, nelze samozřejmě navrhnout nějaké jednoznačné a univerzálně platné řešení, které by mělo danou situaci okamžitě a celoplošně zlepšit. Výsledky jsou samozřejmě ovlivněny celou řadou dalších faktorů, jako jsou například typ navštěvované školy, charakteristika samotných žáků a učitelů či kulturní a jiné zvláštnosti konkrétní země. Přesto je však nutné na tyto výstupy reagovat a zohlednit je nejen při tvorbě kurikula.

2.4 Model semináře

Model semináře **Didaktika anglicky psané literatury** studentů Učitelství pro SŠ a 2.stupeň ZŠ byl vytvořen tak, aby byl v souladu jak s výše uvedenými kurikulárními dokumenty, specifickými aspekty didaktiky anglicky psané literatury, tak také v návaznosti na soudobé mezinárodní trendy v dané oblasti a výstupy konkrétních mezinárodních srovnávacích výzkumů. Model semináře byl nejprve v akademickém roce 2007/2008 ověřován formou pilotáže. Ve své pilotní podobě probíhal seminář jako povinný seminář pro studenty 5. ročníku oboru Učitelství pro SŠ a 2.stupeň ZŠ (AJ v kombinaci s jiným oborem). Samotný výzkum byl realizován v následujícím akademickém roce 2008/2009. S ohledem na výstupy pilotáže probíhal model semináře jako povinně-volitelný pro studenty 4. a 5. ročníku oboru Učitelství pro SŠ a 2.stupeň ZŠ (AJ v kombinaci s jiným oborem) s vyšší hodinovou i časovou dotací na jednotlivé výukové akce (a také s relevantními úpravami náplně semináře v návaznosti na výstupy pilotáže).

3 AKČNÍ VÝZKUM

Pro samotnou přípravu a ověřování modelu semináře, byl jako vhodný výzkumný nástroj zvolen **akční výzkum**, tedy druh výzkumu, „jehož cílem je zlepšovat určitou část vzdělávací praxe“ (Průcha 2003, s.14), v tomto případě výše zmiňovaný model semináře. Jednou z výhod akčního výzkumu je bezesporu jeho velká flexibilita a orientace na praxi. V rámci akčního výzkumu není učitel jen pouhým pozorovatelem, který pouze zaznamenává určitou situaci ve třídě, aby ji později analyzoval a teoreticky zpracoval. Jak už sám název napovídá, jedná se v případě akčního výzkumu o „akční“ výzkumný nástroj, který učiteli umožňuje na základě jeho pozorování a zjištění okamžitě jednat, tedy reagovat a přijímat taková opatření, která mají vzdělávací praxi pozitivně ovlivňovat a vést k postupnému zlepšení. Můžeme doslova říct, že „akční výzkum má být v rukou učitele nástrojem, s jehož pomocí bude moci pronikat pod povrch toho, co se odehrává ve vzdělávací praxi (ve výuce, ve škole)“ (Janík 2004, s.52). Vzhledem k tomu, že autorka byla nejen realizátorkou výzkumu, ale také vyučující v daném semináři, jeví se tento typ výzkumu jako velmi příhodný.

Na základě podrobného akčního plánu, který byl v souladu s principy akčního výzkumu sestaven před začátkem samotného výzkumu a ověřen formou pilotáže v předešlém akademickém roce 2007/2008, byly za účelem získání a pozdější analýzy dat využity následující metody: **dotazník**, **obsahová analýza** (aplikovaná mimo jiné na seminární práce studentů), **polostrukurovaný rozhovor** (s vyučujícími AJ na vybraných pilotních gymnáziích) a jako důležitý nástroj sebereflexe pak také **pedagogický deník** (*teacher's diary*).

3.1 Dotazník

S ohledem na rozsah tohoto příspěvku zde budou představeny pouze vyhodnocení a interpretace výsledků **dotazníkového šetření** realizovaného v rámci zmíněného akčního výzkumu, který probíhal v průběhu zimního semestru v akademickém roce 2008/2009. Konkrétně budou pro ilustraci vybrány vyhodnocení některých položek z úvodního dotazníku zaměřeného na zkušenosti a názory týkající se používání literatury v cizím jazyce ve výuce angličtiny, který studenti vyplňovali na začátku vlastního semináře, a vyhodnocení odpovídajících položek z dotazníku týkajícího se reflexe výše zmíněného modelu semináře, který studenti vyplňovali na závěr semináře. Jedná se tedy o *Dotazník na zkušenosti a názory týkající se používání literatury v cizím jazyce ve výuce angličtiny jako cizího jazyka pro studenty Učitelství pro SŠ a 2.stupeň ZŠ* a o *Dotazník na reflexi modelu semináře Didaktika anglicky psané literatury pro studenty Učitelství pro SŠ a 2.stupeň ZŠ*. Jak bylo uvedeno výše, pro ilustraci byly zvoleny spolu související položky z obou dotazníků poskytující zajímavé údaje pro celý výzkum.

3.1.1 Popis dotazníku

Dotazník na zkušenosti a názory týkající se používání literatury v cizím jazyce ve výuce angličtiny jako cizího jazyka pro studenty Učitelství pro SŠ a 2.stupeň ZŠ (dále jen Dotazník – úvodní) je stejně jako *Dotazník na reflexi modelu semináře Didaktika anglicky psané literatury pro studenty Učitelství pro SŠ a 2.stupeň ZŠ* (dále jen Dotazník – závěrečný) z převážné většiny tvořen z uzavřených položek, u kterých respondenti volí některou z předem připravených odpovědí. Jednotlivé položky jsou většinou polytomické, případně dichotomické. V několika případech jsou v dotazníku použity také otevřené položky, kde se respondenti mohli sami vyjádřit k danému předmětu. Každý dotazník obsahuje celkem 10 položek.

Položky byly sestaveny s ohledem na cíl tohoto dotazníkového šetření, tedy v případě prvního dotazníku zaměřeného na zkušenosti a názory týkající se používání literatury v cizím jazyce ve výuce angličtiny byly sledovány převážně postoje respondentů k dané oblasti, jejich očekávání vzhledem k obsahové náplni semináře a jeho formě, ale i jejich vlastní zkušenosti s cizojazyčnou literaturou ve výuce. Ve druhém případě týkajícím se reflexe modelu výše uvedeného semináře se respondenti vyjadřovali k obsahové náplni a formě semináře, tedy k naplnění vlastních očekávání, k jednotlivým probíraným tématům a představeným metodám práce s cizojazyčnou literaturou ve výuce CJ, k propojenosti semináře s jejich oborovou přípravou, k RVP G/ZV s ohledem na náplň semináře a jejich připravenosti pro budoucí povolání učitele AJ.

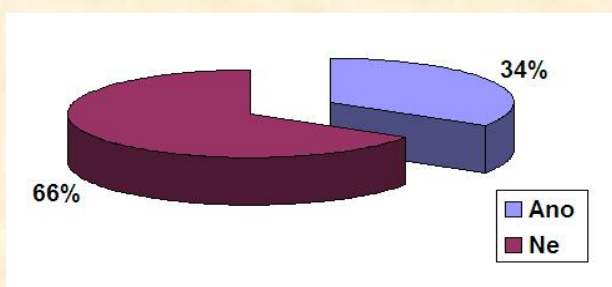
Při vyhodnocování dotazníku byla vypočítána relativní četnost a data byla prezentována graficky. Následně byly výsledky interpretovány s ohledem na podobu modelu semináře Didaktika anglicky psané literatury pro studenty Učitelství pro SŠ a 2.stupeň ZŠ.

3.1.2 Popis respondentů

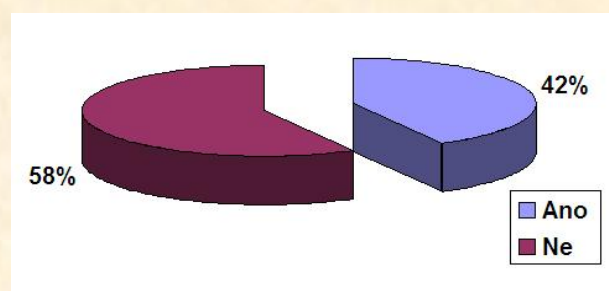
První dotazník byl zadán na úvod semináře studentům 4. a 5. ročníku oboru Učitelství pro SŠ a 2.stupeň ZŠ (AJ v kombinaci s jiným oborem) a druhý dotazník pak na závěr semináře stejným studentům, kteří tento seminář navštěvovali. Samotný seminář probíhal jako jedna výuková akce (vždy s časovou dotací 90 minut). Celkem se dotazníkového šetření účastnilo 29 respondentů. Pokud jde o další charakteristiku respondentů, poměrně vysoké procento respondentů (cca 35%) uvedlo délku dosavadní výukové praxe delší než 3 roky. Výuková činnost respondentů převážně probíhala na soukromých jazykových školách. Pouze v menší míře také na základní a/nebo střední škole. Sami respondenti pak ve velké většině (cca 80%) už před absolvováním výše uvedeného semináře v nějaké podobě používali anglicky psanou literaturu ve výuce AJ.

3.2 Vyhodnocení a interpretace výsledků dotazníkového šetření

Graf č. 1 – Seznámení studentů s RVP G/ZV v rámci studia na Pedf UK (Dotazník-úvodní)

Graf č. 2 - Bližší seznámení s novými kurikulárními dokumenty (RVP G/ZV) po absolvování tohoto specializovaného semináře (Dotazník – závěrečný)

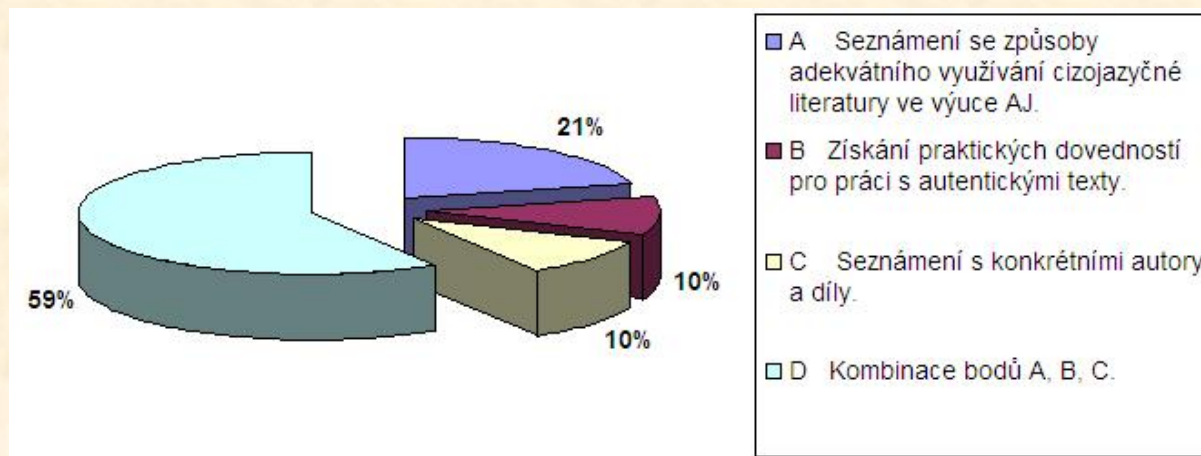

Interpretace výsledků: Jak již bylo uvedeno výše, model semináře **Didaktika anglicky psané literatury** pro studenty Učitelství pro SŠ a 2.stupeň ZŠ navazuje na výstupy pilotáže. Jedním z výstupů pilotáže byla potřeba zařadit v adekvátní podobě **seznámení s novými kurikulárními dokumenty** – tedy seznámení se vzdělávacím obsahem oboru CJ (konkrétně AJ), očekávanými výstupy a učivem s ohledem na cizojazyčnou literaturu (tedy anglicky psanou literaturu). Z grafů č. 1 a 2 vyplývá, že navzdory zařazení práce s těmito dokumenty do semináře se respondenti stále **ne cítí s těmito dokumenty dostatečně seznámeni**. Jednou z příčin může být fakt, že práce s RVP G/ZV

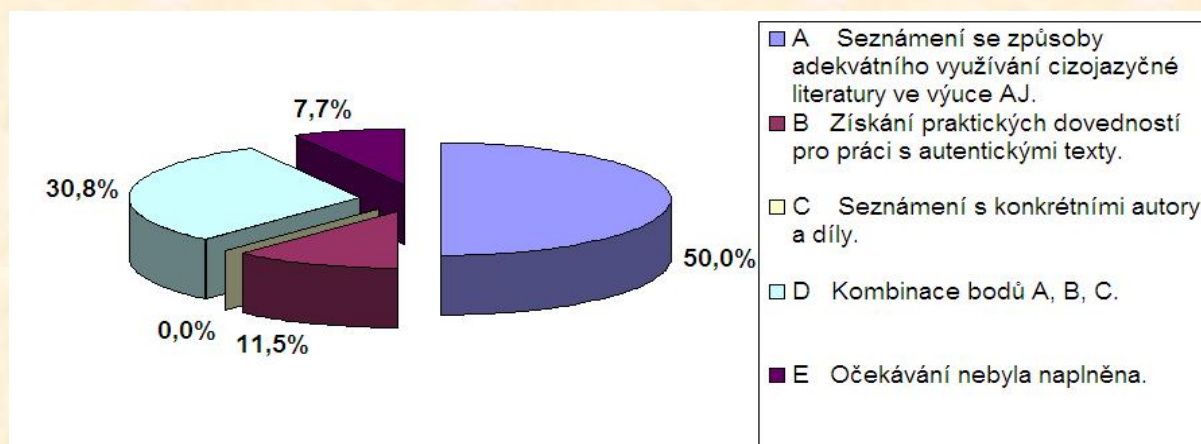

byla zařazena zejména na začátku samotného semináře a průběhu semestru byla pozornost věnována dalším aspektům týkajícím se používání cizojazyčné literatury ve výuce. Ke skutečně bližšímu a důkladnějšímu seznámení studentů s těmito novými kurikulárními dokumenty – samozřejmě s ohledem na obor CJ - bude potřeba práci s RVP G/ZV zařazovat spíše **průběžně a v kombinaci s ostatními tématy** probíranými v semináři.

Graf č. 3 - Očekávání spojená s tímto *specializovaným seminářem* (Dotazník – úvodní)

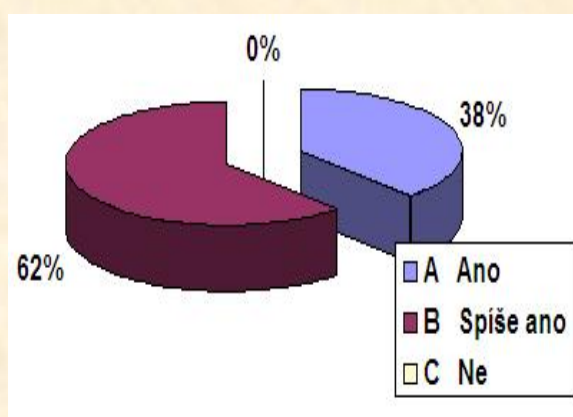
Graf č. 4 - Očekávání spojená s tímto *specializovaným seminářem* (Dotazník – závěrečný)

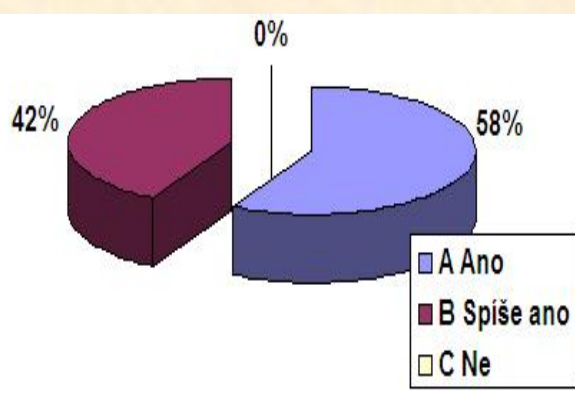
Interpretace výsledků: Z grafů č. 3 a 4 vyplývá, že po absolvování semináře došlo k výraznému nárůstu (z 21% na 50% respondentů) pokud jde o očekávání týkající se *seznámení s adekvátními způsoby využívání cizojazyčné literatury ve výuce AJ*. K mírnému nárůstu (z 10% na 12% respondentů) došlo také u očekávání spojených se *získání praktických dovedností pro práci s autentickými texty*. *Seznámení s adekvátními způsoby využívání cizojazyčné literatury* ale i *získání praktických dovedností pro práci s autentickými texty* jsou bezesporu cíle tohoto semináře, které – jak ukazuje graf – byly **z velké části splněny**. Ideální kombinace těchto bodů (tedy společně se seznámením s konkrétními autory a díly) zvolilo po absolvování semináře 31% respondentů, což je ve srovnání s 56% respondentů v úvodním dotazníku značný pokles. Společně s poklesem u očekávání týkajícího se *seznámením s konkrétními autory a díly* (z 10% na 0% respondentů) lze tento výsledek považovat za určitý signál. Přestože byly v semináři používány **konkrétní texty od konkrétních autorů** došlo v tomto konkrétním bodě obdobně jako v rámci pilotáže k poklesu. Přes úpravy provedené

v obsahové náplni semináře s ohledem na výstupy pilotáže (týkající se právě tohoto bodu) projevují studenti opakovaně zájem o nějaký co nejuplněnější a didakticky zpracovaný (tedy s ohledem na úroveň pokročilosti, atd.) seznam autorů a děl, který by jim usnadnil samotnou volbu literárního textu a práci s ním a který by mohl sloužit jako určitá osnova či vodítko, kterého by se jednou mohli držet. V semináři bude potřeba vzít tento fakt v úvahu a případně studentům nabídnout takový seznam. Tento „seznam“ však musí zůstat pouze v podobě určitého volného návodu nikoli pevného a rigidního kánonu, což by popíralo smysl celého semináře.

Graf č. 5 - Model specializovaného semináře pomůže budoucím učitelům připravit se na práci s cizojazyčnou literaturou ve výuce CJ a plnit intence nových kurikulárních dokumentů (RVP G/ZV) (Dotazník – úvodní)

Graf č. 6 - Model specializovaného semináře pomůže budoucím učitelům připravit se na práci s cizojazyčnou literaturou ve výuce CJ a plnit intence nových kurikulárních dokumentů (RVP G/ZV) (Dotazník – závěrečný)

Interpretace výsledků: Z grafů č. 5 a 6 vyplývá, že po absolvování semináře může být podle většiny respondentů (nárůst z 38% na 58% respondentů) specializovaný seminář skutečně **vhodným řešením** a pomůže budoucím učitelům AJ připravit se na práci s cizojazyčnou literaturou (zde konkrétně anglicky psanou literaturou) ve výuce CJ (tedy AJ).

4 ZÁVĚR

Cílem tohoto příspěvku bylo představit některé výstupy **akčního výzkumu** realizovaného na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze v akademickém roce 2008/2009, jehož cílem bylo vytvoření a postupné ověřování modelu semináře **Didaktika anglicky psané literatury** studentů Učitelství pro SŠ a 2.stupeň ZŠ zaměřeného na ověřování nových metodických postupů pro práci s cizojazyčnou – konkrétně anglicky psanou - literaturou ve výuce AJ. Zejména zde byly představeny hlavní východiska celého modelu semináře a pro ilustraci také interpretace výsledků vybraných položek dotazníkového šetření, které probíhalo jako součást zmíněného výzkumu. Jak již bylo uvedeno výše, „cílem akčního výzkumu je zlepšovat určitou část vzdělávací praxe“ (Průcha 2003, s.14) a přestože ještě zbývá zakomponovat do výsledné podoby semináře výsledky analýzy veškerých získaných dat, lze již nyní konstatovat, že uvedený cíl byl do značné míry splněn.

LITERATURA

Assessing Scientific, Reading and Mathematical Literacy: A Framework for PISA 2006. [online]. OECD, září 2006 [cit. 12. června 2009]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.oecd.org/document/32/0,3343,en_2649_39263231_37468320_1_1_1_1,00.html> ISBN 9264026398

COOK, G. Discourse and Literature. London: Oxford University Press, 1994. ISBN 0 19 437185 9

CHRÁSKA, M. Metody pedagogického výzkumu. Praha: Grada, 2007. ISBN 9788024713694

JANÍK, T. Akční výzkum jako cesta ke zkvalitňování pedagogické praxe. In MAŇÁK, J. a ŠVEC V. Cesty pedagogického výzkumu. Brno: Paido, 2004, s.51-67

MCNIFF, J.; WHITEHEAD, J. All You Need to Know About Action Research. London: SAGE Publications, 2006. ISBN 1 4129 0805 1

Národní Lisabonský program 2005 – 2008 .Národní program reforem České republiky. [online], říjen 2005 [cit. 12. června 2009]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=9338>>

NEZKUSIL, V. Nástin didaktiky literární výchovy (čtyřletá gymnasia a třídy víceletých gymnázií). Z praxe pro praxi. Praha: Pedf UK, 2004. ISBN 80-7290-160-5

PALEČKOVÁ, J., aj. Hlavní zjištění výzkumu PISA 2006. Poradí si žáci s přírodními vědami? Praha: TAURIS, 2007. ISBN 978-80-211-0541-6

Rámcový vzdělávací program pro gymnázia. Výzkumný ústav pedagogický v Praze. Praha, 2007. ISBN 978-80-87000-11-3

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Výzkumný ústav pedagogický v Praze. Praha: Tauris, 2007. ISBN 80-87000-02-1

STRAKOVÁ, J., aj. Vědomosti a dovednosti pro život. Čtenářská, matematická a přírodovědná gramotnost patnáctiletých žáků v zemích OECD. Praha: TAURIS, 2002. ISBN 80-211-0411-2

Ústav pro informace a vzdělávání [online], [cit. 12. června 2009]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.uiv.cz>>

Kontakt

PhDr. Eva Skopečková, Katedra anglického jazyka a literatury, FF ZČU v Plzni, Sedláčkova 15, 306 14 Plzeň

skopeco@kaj.zcu.cz

[zpět na obsah](#)